

Statens vegvesen, Region Vest
Askedalen 4
6863 Leikanger
Att. Kaufmann Laura Hauch

Kontakt saksbehandler
Linn Berge Vormedal, 51568740

Tillatelse etter forurensningsloven til utfylling og sprenging i sjø ved Sande, Hjelmeland kommune

Fylkesmannen i Rogaland har ferdigbehandlet søknaden fra Statens vegvesen Region vest datert 21.12.2018.

Vi har på visse vilkår besluttet å gi tillatelse etter forurensningsloven til utfylling, sprenging og peling i sjø ved Sande. Vilkårene fremgår på sidene 9-10.

Vi varsler gebyr for saksbehandling av saken.

Vedtaket kan påklages innen tre uker.

Vi viser til søknad datert 21.12.2018 der Statens vegvesen Region vest (SVV) søker om tillatelse etter forurensningsloven til utfylling, peling og sprenging i sjø i forbindelse med utvidelse av Sande fergekai i Hjelmeland kommune. Det vises også til øvrige saksdokumenter og informasjon som er kommet frem under saksbehandlingen.

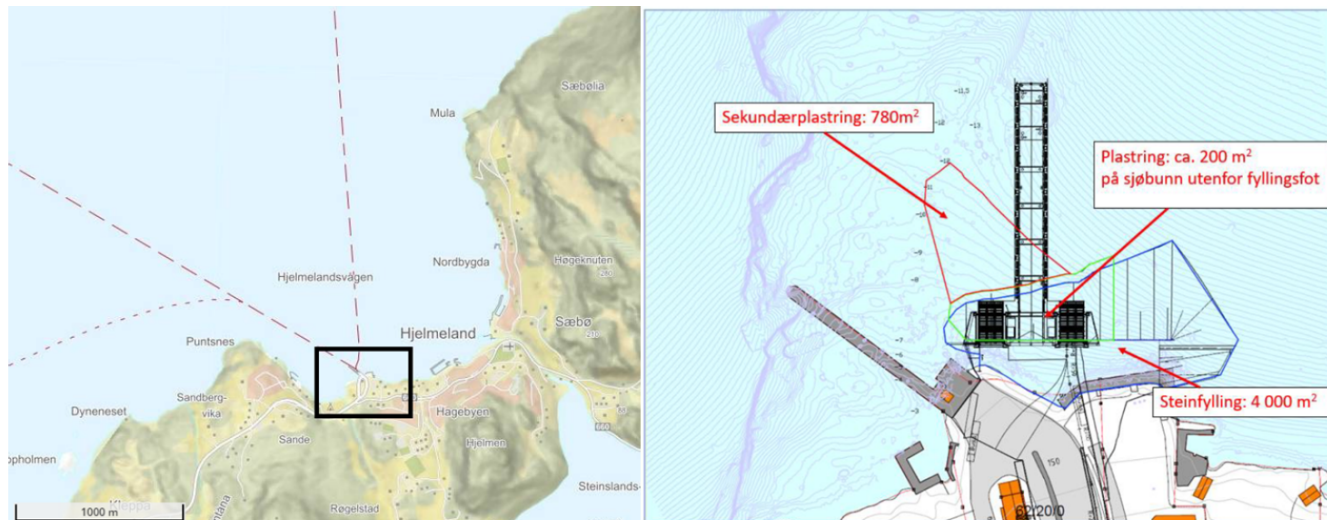
Søknad/bakgrunn

Statens vegvesen, Region vest (SVV) skal legge opp til doble ferjekaier på Sande og Nesvik i Hjelmeland for tilrettelegging for ladning og hydrogendrift, og for å ha tilfredsstillende sikkerhet (bilde 1). Det er behov for utfylling i sjø på ca. 24 000 (± 2 400) m³, samt sprenging (for å sikre stabilitet i fyllinga), plastring og sekundær plastring for å utvide eksisterende kaiområde. Peling er nødvendig for etablering av kaien. Den eksisterende ferjepiren vil bli brukt til hurtigbåter, og det må etableres en betongmur i sjø mot den eksisterende ferjekaibru slik at fyllingen ikke raser ut. Ferjene skal fortsette å bruke den eksisterende kaien under anleggsperioden. Det skal bygges ut mot øst slik at småbåthavnen blir erstattet med en pelet betongbrygge. Beregnet sjøbunnsareal som blir berørt er 4000 (± 400) m² og dybde i tiltaksområdet er ca. kote -18,5.

Det er planlagt bruk av 36 stålrørspeler (Ø610x10 mm, Ø813x10 mm og Ø1016x12,5 mm), som bores minimum to meter inn i berget. Boreslam vil bli samlet opp og levert til godkjent mottak.

Søker planlegger å bruke masser av sprengstein fra dagbrudd på Nesvik til utfylling i sjø. Massene vil bli transportert på lekter over fjorden. Lekter vil bli benyttet til utfylling inntil kote -2, med resterende utfylling gjennomført fra land. Sprengstein skal inneholde minimum med plastavfall, og eventuelle skyteledninger vil falle ned sammen med utfyllingsmassene.

Bilde 1: Kart som viser tiltaksområdet ved Sande (vestre: Temakart-Rogaland) og oversikt over tiltaket (høyre: Kilde: Norconsult rapport RIM01, versjon J02, 20.12.2018)

Søker har oppgitt total varighet for tiltaket (byggetid) til 1,5 år men antar at anleggsarbeid i sjø vil bli gjennomført i løpet av høsten 2019.

Miljøforhold:

En sak skal være så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. forvaltningsloven § 17, naturmangfoldloven § 8 og forurensningsforskriften § 36-2.

Naturmangfold

Ifølge Temakart-Rogaland¹ er det registrert to ålegrasenger med verdi B «viktig» og C «lokalt viktig» i Sandebukta, ca. 200 m sørvest av tiltaksområdet. Disse ligger delvis beskyttet av den eksisterende ferjekaien. Videre er det to registreringer av ålegras ca. 350-600 m øst av tiltaksområdet, begge klassifisert som verdi B «viktig». Det er under 700 m til utløpet av det anadromvassdraget Hjelmelandsåna. Tiltaksområdet ligger innenfor et lokalt viktig gytefelt for torsk i Fiskeridirektoratets kartdatabase². Det er utført noen registreringer av sårbare og nær trua fuglearter i nærheten av tiltaket, blant annet ærfugl, fiskemåke og teist. Søker viser også til rapport fra Norconsult³, som anbefaler videre gransking av ålegraseng og mulige forekomster av kamskjell og sandskjell. Søker har informert at de vil undersøke det marine miljøet før SVV setteri gang tiltaket, slik at det vil være mulig å iverksette tiltak for å beskytte disse dersom kartlegging tilsier dette.

Vannforekomst

Ifølge Vann-nett⁴ tilhører tiltaksområdet vannforekomsten «Hjelmelandsfjorden» som er klassifisert som «moderat» økologisk tilstand og «ukjent» kjemisk tilstand. Botnfauna, nitrat + nitritt og klorofyll a

¹ <https://www.temakart-rogaland.no/>

² <https://kart.fiskeridir.no/fiskeri>

³ Rv. 13 Sande og Nesvik nye ferjekaier, Hjelmeland. Sedimentundersøkelser og vurdering av lokale forhold ifb. Søknad om tillatelse til tiltak i sjø. Norconsult. 20.12.2018

⁴ www.vann-nett.no/portal

er utslagsgivende for tilstanden. Vannforekomsten er registrert som påvirket i liten grad av diffus avrenning og utslepp fra fiskeoppdrett og punktutslepp fra mindre renseanlegg.

Bunnforhold og sediment

Søker viser til sedimentundersøkelser⁵, som viste at bunnsediment bestod av sand, med mindre enn 3,8 – 11 % silt og mindre enn 0,5 % leire. Det er ikke påvist forurensning i sedimentene innenfor tiltaksområdet med unntak av TBT. Konsentrasjonen av TBT er likevel langt under den forvaltningsmessig grenseverdi av 35 µg/kg.

Planforhold

Tiltaksområdet er regulert i Detaljreguleringsplan Sande ferjekai Rv13 med tilhørende reguleringsbestemmelser⁶.

Grunneierforhold

Tiltaksområdet som kan bli berørt av tiltaket i henhold til støyretningslinjer er eiendommer: 62/1, 2, 4, 6, 11, 19, 20, 21, og 24.

Høring

Søknaden ble lagt ut til offentlig ettersyn i Hjelmeland kommune i perioden februar-april 2019, iht. § 36-6 i forurensningsforskriften. Søknad ble også kunngjort i Strandbuen og på Fylkesmannen i Rogaland sine nettsider.

Fylkesmannen mottok fem høringsuttalelser til søknaden:

Høringsuttalelser

Fiskarlaget Vest

Fiskarlaget Vest viser til uttale av 08.11.2018 hvor det påpekes at det er registrert gytefelt i /ved reguleringsområdet samt kaste – og låssettingplass i nærheten. Det blir også fisket i et område som ikke er registrert («nyere» fiske etter leppefisk og sjøkreps). I tillegg er det registrert ålegraseng ved reguleringsområdet. Tiltak i sjø bør foregå på vinteren da aktiviteten ligger mer eller mindre i dvale, men ikke i gyte- og oppvekstperioden (februar-juni). Fisk som står i steng er var for skyting og arbeid som foregår i sjø og man må ta kontakt med eier dersom området ligger nær et anlegg. Massene som benyttes skal være rene og det må settes inn avbøtende tiltak i forhold til sprengning og eventuelt for å unngå spredning av forurensning.

Hjelmeland kommune

Kommunen har nylig vedtatt reguleringsplanen for tiltaket (kommunnstyresak desember 2018), og har ikke merknader til at tiltaket blir gjennomført. Kommunen forutsetter at tiltaket blir gjennomført i tråd med reguleringsplan.

Fiskeridirektoratet

Fiskeridirektoratet ser det som svært negativt om viktige naturverdier ødelegges eller at miljøgifter slippes utfeller spres i naturmiljøet hvor de akkumuleres i næringskjeden og som på sikt, representerer en potensiell fare for mennesker og dyr. Det må stilles strenge krav til å redusere utslipp

⁵ «Sedimentundersøkelser og vurdering av lokale forhold ifb søknad om tillatelse i sjø» Dokumentnummer: RIM01 Dato: 20.12.2108. Norconsult.

⁶ Detaljregulering – Sande ferjekai – Rv. 13 – Hjelmeland, gnr. 62 bnr. 20 m. fl. Hjelmeland kommune. Vedtatt 13.12.2018

som er skadelig for naturmiljøet. Spesielt har miljøfarlige stoffer negative konsekvenser til gyte og oppvekstområder for marine organismer og for fiskeriene i utslippenes influensområder. Viktige stikkord er mattrygghet og helse.

Egg, larver og tidlige stadier av fisk og skalldyr og fisk og skalldyr som beiter og lever i ålegras samt fisk i steng vil være følsomme ovenfor støy, vibrasjoner, partikkelutslipp, oppvirvlet masse og forurensning, og det er viktig at de tilbys best mulig miljøforhold. Det vil være viktig at lokale fiskere tas med på råd før det gjennomføres større sprengnings- og andre arbeider som kan få negative konsekvenser for fiskeriene i området.

Det må gjennomføres strenge tiltak for å redusere effekter av sprengning på fiskeriene i området samt spredning av partikler og forurensning. Ideelt sett bør slike tiltak generelt sett gjennomføres i høst-/vinterhalvåret når livet i sjøen er mest i ro, og sannsynligheten for å gjøre skade på naturmiljøet er minst. I dette tilfellet er det svært viktig at anleggsperioden legges utenom februar-april.

Andre forhold

Uttale fra Kristen Birkemo. Det påpekes at det forventes bruk og adkomst til småbåthavn med båtøppteck vest for eksisterende ferjeleie på gnr./bnr. 62/1, samt Sande næringsbygg, gnr./bnr. 62/21.

Uttale fra Dick Krabbendam. Det påpekes at det er uakseptabelt at man kan ha plastavfall i masser som dumpes på sjø eller land. Vegvesen bør finne løsninger for å fjerne plastavfall og kommunen bør krever at plastavfall blir fjernet før dumping av sprengstein i sjø og på land og dette følge opp i gjennomføringsfasen.

Søkers kommentarer til høringsuttalelsene

I henhold til forurensningsforskriften § 36-4, andre ledd, ble søker forelagt innkomne uttalelser, og gitt anledning til å komme med merknader til disse. Søker hadde følgende kommentar til innkomne uttalelser:

Tiltakene må gjennomføres på en skånsom måte, slik at omliggende naturmiljø påvirkes i så liten grad som mulig.

Det skal tas hensyn til marine naturtyper og annet naturmangfold i området.

Statens vegvesen viser til at det er gjort utredninger av både forurensningssituasjonen i sjøbunnen, risiko for spredning av sprengsteinspartikler ved utfylling samt risiko for negative effekter fra sprengning i sjø. Disse utredningene inngår som grunnlag for omsøkte tiltak ved Nesvik og Sande ferjekaier.

Tiltakshaver forutsetter derfor at Fylkesmannen tar hensyn til fremsendte risikovurderinger og anbefalinger rundt avbøtende tiltak i omsøkte tillatelser til tiltak i sjø. Om det gis tillatelser til tiltak i sjø, vil vurderinger og vilkår fra Fylkesmannen bli tatt til etterretning og fulgt opp i de videre prosjektfaser.

Tiltakshaver viser for øvrig til at det vil bli gjennomført supplerende kartlegging av marine naturtyper (ålegrasenger og tareskog) og mulige forekomster av kamskjell/sandskjell nær/i tiltaksområdene (ålegrasenger og tareskog) i vekstsesongen før oppstart av anleggsarbeidet. Det forutsettes at nødvendige avbøtende tiltak basert på kartleggingen vil bli innarbeidet i prosjektet i samråd med Fylkesmannen.

Tiltak for å redusere spredning av forurensede partikler og andre skadelige utslipp.

Tiltakshaver viser til fremsendte grunnlagsrapport om gjennomførte sedimentundersøkelser og vurdering av lokale forhold (RIM01-rapport, vedlegg 1 til søknader). Resultatene fra de miljøtekniske undersøkelser tilsier at det er ubetydelig risiko for spredning av forurensning fra sjøbunnen ved tiltaksgjennomføringen. Det er derfor ikke ansett som nødvendig med avbøtende tiltak knyttet til reduksjon av spredning av forurensende partikler. Det vises også til fremsendte grunnlagsrapport om vurdering av spredning av sprengsteinspartikler ved utfylling (RIM02-rapport, vedlegg 10 til søknader) og avbøtende tiltak anbefalt i denne rapporten.

Tiltakshaver understreker at vurderinger og vilkår fra Fylkesmannen vil bli tatt til etterretning og fulgt opp i de videre prosjektfaser. Videre gjør tiltakshaver oppmerksom på at risiko for skadelige utslipp vil bli ivaretatt gjennom systemer for oppfølging av ytre miljø samt helse, miljø og sikkerhet.

Tiltak for å redusere negative effekter av sprengning for fisk og annet marint naturmangfold.

Tiltakshaver viser til fremsendte grunnlagsrapport om vurdering av undervannsstøy og trykkbølger fra sprengning i sjø (RIM03-rapport, vedlegg 11 til søknader) og avbøtende tiltak anbefalt i denne rapporten.

Masser til utfylling skal være rene og fri for plastavfall.

Tiltakshaver viser til at det skal benyttes rene sprengsteinsmasser til utfylling og at det har blitt gjort vurderinger av tiltak for å redusere innholdet av plast i massene mest mulig ut ifra rammene for prosjektet. Det er således satt krav i byggekontrakten om bruk av tennere med en egenvekt som gjør at de synker i sjøvann. Dette vil både redusere plastforbruket og ledningene vil synke og i stor grad bli liggende inne i fyllingen. Derutover vil ledninger som spres synke og i stor grad bli liggende på bunnen rett utenfor fyllingen.

Det vises videre til faktaark M-1085 fra Miljødirektoratet (2018), hvor det fremgår at «erfaring fra gjennomførte utfyllingsprosjekter viser at det er vanskelig å sortere bort plast når den først har kommet inn i steinmassene. Bortsortering er svært areal-, tid- og kostnads-krevende. I tillegg kan sortering innebære en arbeidsmiljørisiko.» Miljødirektoratet vurderer videre, at det etter en samlet vurdering er akseptabelt at det inntil videre finnes noe plast i utfyllingsmassene.

Anleggsarbeid i sjø bør gjennomføres i høst-/vinterhalvåret, og må særlig skje utenom perioden februar-juni av hensyn til gyte- og oppvekstperioder for fisk.

Tiltakshaver legger til grunn at omsøkte arbeid i sjø så vidt mulig skal gjennomføres i høst-/vinterhalvåret (juli/august 2019-januar 2020) og at det vil bli satt strenge krav til avbøtende tiltak ved behov for arbeid i sjø utenom denne perioden.

Lokale fiskere/lokalt fiskerlag skal tas med på råd før anleggsarbeid i sjøen.

Fiskerlaget Vest har blitt involvert i forbindelse med detaljregulering av Nesvik og Hjelmeland ferjekaier (PlanID R171 og R170). Videre vises det til opplysninger om bruk av områdene og nærliggende låsettingsplasser ved Nesvik og Hjelmeland fremkommet i kontakt med Fiskerlaget Vest ved Erling Bøen i forbindelse med innhenting av lokal informasjon om fiskeriinteresser til grunnlagsrapport RIM01-rapport (vedlegg 1 til søknad).

Statens vegvesen presiserer at tiltakene vil bli gjennomført i tråd med vedtatte reguleringsplaner for Nesvik og Hjelmeland ferjekai (PlanID R171 og R170).

Fylkesmannens kommentarer til høringsuttalelsene

Vi viser ellers til vurderinger og fastsatte vilkår i tillatelsen, og har ellers ingen andre spesielle merknader til innkomne uttalelser.

Fylkesmannens vurdering

Rettslig grunnlag

Fylkesmannen har vurdert søknaden ut fra de forurensningsmessige ulempe ved tiltaket, sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig medfører, jf. forurensningsloven §§ 11 og 16. Vurderingstemaet suppleres av kravene i vannforskriften § 4, og naturmangfoldloven § 7 om skjønnsutøvelsen etter forurensningsloven.

Bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT)

Våre vurderinger og krav er basert på prinsippet om bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT), jf. forurensningsloven § 2 nr. 3 og naturmangfoldloven § 12 om bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven krever at beslutninger også skal være begrunnet ut fra hensynet til naturmangfoldet der dette er relevant. Beslutninger skal enten være basert på vitenskapelig kunnskap eller dersom dette ikke finnes, på «føre-var-prinsippet». Naturmangfoldet gjelder arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, og effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskap skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Vannforskriften

Vannforskriften fastsetter miljømål for vannforekomster, og deler disse inn i fem tilstandsklasser. Miljømålene i vannforskriften § 4 innebærer at tilstanden i vannforekomstene skal beskyttes mot forringelse, og forbedres med mål om å oppnå god økologisk og kjemisk tilstand. Dersom tiltaket fører til at den moderat eksponert vannforekomst «Hjelmelandsfjorden» endrer tilstandsklasse i negativ retning, vil det foreligge en forringelse. Miljømålene skal nås, og forringelse er ikke tillatt med mindre vilkårene for å gjøre unntak er oppfylt, jf. vannforskriften § 12. Fylkesmannen har derfor vurdert om kravene i vannforskriften er til hinder for å gi det planlagte tiltaket tillatelse etter forurensningsloven.

Miljøpåvirkning

Utfylling i sjø

Det er ikke påvist forurensning i sedimentene ved Sande og det er derfor ikke fare for spredning av eksisterende forurensning, men det omsøkte tiltaket vil kunne føre til spredning av partikler fra sprengsteinsmassene til vannsøylen, og videre nedslamme nærliggende naturverdier. Partikler fra sprengstein har et høyere skadepotensial for fisk enn naturlige partikler fordi de er skarpere, og har lettere for å feste seg på fiskens gjeller. Tiltakshaver har vurdert at bruk av siltgardin rundt utfyllingsområdet vil være vanskelig gjennomførbart grunnet plassforholdene, eksisterende ferjetrafikk som skal opprettholdes i anleggsfasen og at lekter med utfyllingsmasser skal kunne passere og operere i tiltaksområdet. I rapporten utført av Norconsult vedrørende vurdering av

spredning av finstoff⁷ fremkommer det at gyteområdet ansees som lite egnet til gyting grunnet hyppig ferjetrafikk og at det ikke ansees som nødvendig med avbøtende tiltak. Fylkesmannen vurderer at det ikke er nødvendig med avbøtende tiltak i gyteperioden, men utfylling ikke er tillatt i vekstperioden for åleggess og i smoltutvandringen (april – juni) basert på føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9. Det fremkommer i søknaden at SSV ikke planlegger å gjennomføre tiltaket i denne perioden.

Peling i sjø

Peling i sjø skal foretas med borede pelers. Metoden genererer mindre mindre støy og rystelser enn rammede pelers som er alternativet. Slam som oppstår er å anse som næringsavfall, jf. forurensningsloven § 27a annet ledd. Av § 32 første ledd følger det at den klare hovedregelen er at den som genererer næringsavfall «skal sørge for at avfallet blir brakt til lovlig avfallsanlegg eller gjennomgår gjenvinning». Det fremkommer i søknaden at boreslammet skal leveres til lovlig avfallsanlegg.

Sprengningsarbeider i sjø

Sprengning kan forårsake spredning av trykkbølger og skarpe partikler som kan medføre skadevirkninger på fisk og andre marine organismer. Spredningen kan begrenses med en tilpasset sprengningsteknikk. Skadeomfang er avhengig av størrelsen på ladningene, avstanden fra sprengstedet og om sprengningen foregår i vannmassene eller på grunne eller på en annen måte var tildekket. Det er utarbeidet en rapport for vurdering av undervannsstøy og trykkbølger fra sprengning i tiltaksområdet⁸. I rapporten er det estimert trykkutslag i vannet som tilsier at det ikke vil være et skadelig nivå på trykkforskjellene sprengningstiltakene vil medføre utenfor en nærsone på 50 meter i radius. Det er i rapporten anbefalt flere avbøtende tiltak som Fylkesmannen vil inkludere i tillatelsens vilkår. Sprengning er ikke tillatt i en utvidet periode (februar-juni) basert på føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9 basert på mulige påvirkninger på gyteperioden for torsk og utvandningsperioden for smolt.

Samlet miljøpåvirkning

Søknaden omfatter også arbeider i sjø som ved utføring vil kunne føre til partikkelspredning. Partikkelspredning kan påvirke vannforekomstens tilstand i negativ retning, samt forringe produksjonsmuligheter for fisk og andre marine organismer, særlig i gyte- og utvandningsperioden. Da avbøtende tiltak i form av siltgardin er vanskelig gjennomførbart grunnet plassforholdene og eksisterende ferjetrafikk, vil Fylkesmannen sette krav til miljøovervåking av relevante åleggessenger.

Forringelse av vannmassene som følge av tiltaket forventes å være midlertidig og hovedsakelig avgrenset til tidsrommet utfyllings- og mudringsarbeidet pågår.

Fylkesmannen mener at det omsøkte tiltaket, utført i henhold til fastsatte vilkår, utgjør liten risiko for permanent forringelse av miljøtilstanden i vannforekomsten som helhet, jf. miljømålet i vannforskriften § 5.

Metode

Tiltakshaver må dekke kostnader ved å begrense eventuell skade på naturmiljø som følge av tiltaket, jf. naturmangfoldloven § 11.

⁷ RV. 13 Sande og Nesvik nye ferjekaier - vurdering av spredning av finstoff fra utfyllingsmasser, Hjelmeland, 05.02.2019, dok nr: RIM02, Versjon: J02

⁸ RV. 13 Sande og Nesvik nye ferjekaier - for vurdering av undervannsstøy og trykkbølger fra sprengning i tiltaksområdet, Hjelmeland, 14.03.2019, dok nr: RIM03, Versjon: J02

Av hensyn til det registrerte gytefeltet, ålegressfeltet samt smoltutvandringen, setter vi restriksjoner i arbeider i sjø i januar – juni. Dette vilkår er basert på føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9.

Fylkesmannen legger til at sprengningsteknikken i best mulig grad bør tilpasses for å minimere partikkelspredning og effekter av trykkbølger på fisk. I tillegg skal oppsamlingen av boreslam foregå på en måte som minimerer oppvirvling og spredning av bunnsedimenter.

Tiltakshaver har en generell plikt til å unngå forurensning, jf. forurensningsloven § 7, og må derfor kontinuerlig føre tilsyn med at det ikke forekommer uventet og/eller unormal forurensning som følge av arbeidene. Dersom det oppstår uventet forurensning fra arbeidene, skal tiltak stanses og Fylkesmannen varsles umiddelbart.

Konklusjon

Ved avgjørelse om tillatelse skal gis og ved fastsettingen av vilkår, er det lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket, sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig vil medføre. Vurdering av tiltaket etter naturmangfoldet §§ 8-12, jf. § 7 tilsier at naturen kan bli negativt påvirket av tiltaket. Inngrep i sjøbunn kan medføre partikkelspredning som har en negativ effekt på naturmangfoldet. Med gjennomføring av planlagte avbøtende tiltak forventes imidlertid spredningen å være begrenset, men Fylkesmannen vurderer at arbeidene kan påvirke ålegressengene i området og setter derfor krav til miljøovervåking og tiltak ved påvist forurensning og påvirkning.

Forringelse av vannmassene som følge av tiltaket forventes å være midlertidig og hovedsakelig avgrenset tidsrommet utfyllings-, pelings- og sprengningsarbeidet pågår.

Fylkesmannen finner derfor å kunne gi tillatelse til arbeidene ved Sande på visse vilkår. Tillatelsen er begrunnet i at tiltaket ikke vil medføre uakseptable miljøpåvirkninger, samt at det er liten risiko for forringelse av vannforekomsten, forutsatt at tiltaket utføres i henhold til fastsatte vilkår.

Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad datert 21.12.2018, samt opplysninger fremkommet under behandling av saken.

Vedtak

Med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16 gir Fylkesmannen i Rogaland på visse vilkår Statens vegvesen Region vest tillatelse til utfylling i sjø ved Sande i Hjelmeland kommune.

Tillatelsen omfatter utfylling av 24 000 m³ sprengsteinsmasser, sprengning for stabilisering av fyllingsfot, samt berg samt peling av 33 stålørspeler. Berørt sjøbunnsareal er på ca. 4000 m².

Statens vegvesen skal gjennomføre en naturkarlegging i tiltaksområdet i juni 2019. Resultatene av kartleggingen gir grunnlag for å endre vilkårene i tillatelsen etter forurensningsloven § 18, dersom det det viser seg at skaden eller ulempen ved forurensningen blir vesentlig større eller annerledes enn ventet da tillatelse ble gitt.

Det stilles nedenfor vilkår om tiltak for å begrense eventuell forurensning, og for å motvirke skader på det marine miljø.

Vilkår

Med hjemmel i forurensningsloven § 16 blir det stilt følgende vilkår for tillatelsen. Vilråene er nummerert for å lette den planlagte rapporteringen, særlig med tanke på avvik.

1. Statens vegvesen Region vest er ansvarlig for at tillatelsen blir overholdt og plikter å orientere dem som skal gjennomføre arbeidene i sjø om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidene. Det er videre Statens vegvesen Region vest sitt ansvar å sørge for å fremskaffe alle nødvendige opplysninger slik at arbeidet kan gjennomføres tilfredsstillende og i henhold til tillatelse.
2. I henhold til forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, plikter Statens vegvesen Region vest å påse at det etableres internkontroll som sikrer at kravene i denne tillatelsen overholdes slik at arbeidet kan revideres. Fylkesmannen skal ha uhindret adgang til anleggsarbeidene, dokumenter mm., for å kunne føre tilsyn med aktivitetene.
3. Fylkesmannen skal varsles ved oppstart av anleggsarbeidene.
4. Arbeider i sjø skal utføres på en måte som minimerer risiko for skade og/eller ulempe for det marine miljø.
5. Utfylling
 - 5.1. Utfylling er ikke tiltatt i tidsperioden april-juni.
 - 5.2. Det er tillatt å fylle ut med sprengstein fra dagbrudd og/eller undervannssprengning. Produktene som må brukes ved sprengning og blir til avfall i massene etter sprengning, skal inneholde minst mulig plast på vektbasis. Dette gjelder skyteledninger/tennsatser og eventuelt fôringsrør. Det er ikke tillatt å fylle ut med sprengstein som inneholder armeringsfiber av plast.
6. Sprengning
 - 6.1. Sprengning er ikke tiltatt i tidsperioden februar – juni.
 - 6.2. Før sprengning skal det speides etter sjøfugl og marinepattedyr og skremme unna med båt og tilstedeværelse. Det skal i tillegg sendes varselsalve for å skremme bort fiskene i området før sprengning.
 - 6.3. Sprengning skal utføres på en skånsom og tilpasses måte for i best mulig grad for å minimere partikkelspredning og trykkbølger. I forkant av sprengningen skal det utføres beregninger i forhold til mengde og type sprengstoff som skal brukes hvor ladningen skal stykkes opp for å minske maks spisstrykk. Mengde sprengstoff som skal benyttes ved hver ladning skal også dimensjoneres med den hensikt å redusere faren for påvirkning av ytre miljø inkludert spredning av forurensede sedimenter. Sprengstoffet/skyteledninger som benyttes skal ha minimum innhold av plast. Eventuell plast må samles opp umiddelbart etter hver ladning.
 - 6.4. Det skal føres logg over sprengningsarbeidene (dato, antall ladninger, styrke på ladninger etc.).
7. Peling
 - 7.1. Avvanning av boreslam fra peling skal utføres på en forsvarlig måte med sikring mot utlekking av partikler. I det tilfelle avvannet masser skal mellomlagres på land før utkjøring til deponi, må massene sikres mot avrenning.
 - 7.2. Boreslam fra peling skal leveres til godkjent mottak.
8. Støy fra utfyllingsarbeidene og/eller anleggstrafikk skal ikke overskride grenseverdiene i Klima- og miljødepartementets «Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging» (T-1442/2016).

9. Miljøovervåking
 - 9.1. Tiltakshaver skal utarbeide et miljøovervåkingsprogram for overvåking av relevante ålegressenger i utfyllingsperioden med turbiditetsloggere.
 - 9.2. Det må utarbeides en overvåkingsplan med relevante grenseverdier for partikkelinnhold i vannsøylen i ålegressengene som skal overvåkes. Tiltak skal iverksettes dersom partikkelinnholdet overskrider grenseverdiene.
 - 9.3. Nærliggende ålegressenger skal kartlegges i vekstperioden (mai-juni 2019) før tiltaket og en tilsvarende kartlegging skal gjennomføres etter tiltaket i vekstperioden (mai-juni 2020). Resultatet fra kartleggingene skal fremlegges og sammenlignes.
10. Før anleggsarbeidene starter, må Statens vegvesen Region vest ha etablert en beredskapsplan som skal gjennomføres straks hvis det viser seg at arbeidet medfører akutt forurensning. Beredskapsplanen oversendes til Fylkesmannen før oppstart av arbeid.
11. Ved avvik fra vilkår i denne tillatelsen eller andre uventede hendelser som berører ytre miljø er Statens vegvesen Region vest ansvarlig for at Fylkesmannen varsles umiddelbart.
12. Statens vegvesen Region vest skal utarbeide en sluttrapport hvor en dokumenterer at vilkårene i denne tillatelsen er oppfylt. Eventuelle avvik skal begrunnes og dokumenteres. Rapporten sendes Fylkesmannen innen 8 uker etter avsluttet arbeid.
13. Tillatelsen gjelder i to år fra dags dato.

Vi vil understreke at all forurensning fra arbeidene ved Sande isolert sett er uønsket.

Brudd på vilkår i en tillatelse medfører straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. Vi gjør oppmerksom på at denne tillatelsen ikke fritar for erstatningskrav for eventuelle skader eller ulemper som følger av virksomheten, jf. § 53. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

Vi gjør oppmerksom på at tillatelsen ikke fritar fra plikter i henhold til annen lovgivning.

Etterhåndskunngjøring

Tillatelsen og søknadsdokumentene vil bli lagt ut på internettsidene til Fylkesmannen i Rogaland www.fylkesmannen.no/rogaland under «Miljø og klima».

Klageadgang

Tillatelsen kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra melding om vedtaket er mottatt. En eventuell, begrunnet klage stilles til Miljødirektoratet, og sendes Fylkesmannen i Rogaland.

Varsel om gebyr

Fylkesmannens behandling av søknader om nye tillatelser, endringer i eksisterende tillatelser og kontroller i medhold av forurensningsloven er omfattet av en gebyrordning, jf. kapittel 39 i forurensningsforskriften. Søker skal betale gebyr for saksbehandlingen av søknader uavhengig av om det blir gitt tillatelse eller avslag i saken.

Gebyrets størrelse blir fastsatt av forurensningsmyndigheten i samsvar med forurensningsforskriftens § 39-4. Gebyrene skal samlet sett ikke overstige forurensningsmyndighetens kostnader ved saksbehandlingen eller kontrollen. Ved fastsettelse av gebyrsats skal forventet ressursbruk knyttet til saksbehandlingen eller kontrolltiltaket legges til grunn.

Arbeidet med tillatelsen er vurdert til å tilsvare gebyrsats 6, jf. forurensningsforskriften § 39-4 *Gebyr for arbeid med fastsettelse av nye og endring av tillatelser*. Statens vegvesen, Region vest skal derfor betale et gebyr på **kr. 32 800,-**.

Eventuelle merknader til varselet sendes Fylkesmannen innen 14 dager fra mottak av dette brevet.

Med hilsen

Marit Sundsvik Bendixen
ass. fylkesmiljøvernssjef

Linn Berge Vormedal
overingeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

Marthine Egeland	Kvieberget 11 B	4034	STAVANGER
Museum Stavanger	Muségata 16	4010	STAVANGER
Rogaland fylkeskommune	Postboks 130	4001	Stavanger
SANDE EIENDOM AS	Vågavegen 4	4130	HJELMELAND
Martha Meltveit	Handelandsvegen 87	4200	SAUDA
Kystverket Vest	Postboks 1502	6025	Ålesund
Kristen Birkemo			
Tor Birkemo	Bråtenveien 15	1435	Ås
Johanne Birkemo	Ragnhilds Gate 46	4044	HAFRSFJORD
Krabbendam			